

Sygn. akt V U 1050/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Andrzej Marek

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 08 listopada 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłej M. L.

na skutek odwołania W. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 25 lipca 2019 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Andrzej Marek

Sygn. akt VU 1050/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., decyzją z dnia 25 lipca 2019 r., znak (...), odmówił wnioskodawcy W. M. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia za miesiąc maj i czerwiec 2019 r. po zmarłej M. L.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, powołując się na art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podał, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w tym przepisie, brak jest zatem podstaw do wypłaty niezrealizowanego świadczenia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł W. M.. Wskazał w uzasadnieniu odwołania oraz w piśmie z 4 listopada 2019 r., że M. L. ze względu na swój stan zdrowia oraz nie posiadając własnych środków finansowych, pozostawała na utrzymaniu wnioskodawcy od 7 maja 2019 r. do 30 maja 2019 r., w okresie pobytu w szpitalu w D., oraz od 30 maja 2019 r. do dnia śmierci (...), w okresie pobytu w domu wnioskodawcy pod jego opieką. Podniósł, że z uwagi na przebywanie poza dotychczasowym miejscem zamieszkania M. L. nie pobrała należnych jej świadczeń emerytalnych i nie posiadała środków na swoje podstawowe utrzymanie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. L. urodziła się (...) Jej mężem był J. L. – wujek wnioskodawcy W. M.. J. L. zmarł (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 19 sierpnia 1989 r. przyznał M. L. rentę rodzinną po zmarłym mężu. Na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z 14 marca 2011 r. wysokość renty po waloryzacji wynosiła od 1 marca 2011 r. 1.055,93 zł.

Wnioskodawca W. M. wraz z żoną G. M. utrzymywał kontakt ze swoją wujenką – M. L. od 15-16 lat. Wnioskodawca mieszkał w Ż. a M. L. mieszkała w D., w odległości ok. 250 km od wnioskodawcy. M. L. po śmierci męża była osobą samotną, nie miała bliższej rodziny niż wnioskodawca. Gdy M. L. była jeszcze sprawna wnioskodawca i jego żona odwiedzali ją raz na kwartał. Później gdy stan zdrowia M. L. się pogorszył odwiedziny miały miejsce częściej, dwa razy w miesiącu. Były to wizyty jednodniowe. Wnioskodawca kosił ogród i rąbał drzewo, jego żona sprzątała mieszkanie. Około 10 lat temu wnioskodawca i jego żona kupili M. L. Kuchenkę mikrofalową i czajnik elektryczny. Czasami wnioskodawca i jego żona kupowali M. L. słodycze, ubrania. Wnioskodawca i jego żona nie pomagali M. L. finansowo, nie przekazywali jej żadnych pieniędzy. M. L. utrzymywała się z renty rodzinnej po zmarłym mężu.

M. L. była pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w D., przychodziła do niej pielęgniarka, w późniejszym okresie codziennie. W zakresie takich spraw jak przygotowanie posiłków i robienie zakupów pomagali jej sąsiedzi. M. L. brała leki, które przygotowywała pielęgniarka środowiskowa. M. L. nie miała telefonu, gdy zachodziła taka konieczność jej sąsiedzi informowali wnioskodawcę i jej męża. Orzeczeniem z 23 kwietnia 2019 r. M. L. została zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe.

W okresie od 7 maja 2019 r. do 30 maja 2019 r. M. L. przebywała na Oddziale Internistycznym Szpitalu (...) w D.. Rozpoznano ostre uszkodzenie nerek, zatrzymanie moczu, udar mózgu z afazją, zaburzenia krążenia mózgowego, oponiak okolicy płata czołowego OUN, przewlekłą chorobę nerek, napadowe migotanie przedsionków, niewydolność krążenia, chorobę zwyrodnieniową stawów, nadciśnienie tętnicze, kamicy pęcherzyka żółciowego, miażdżycę uogólnioną, stan po przebytych złamaniu obojczyka lewego, zespół otępienny. M. L. została wypisana ze szpitala ze wskazaniem, że jako pacjentka leżąca wymaga stałej opieki, dopajania, pielęgnacji. Wnioskodawca odwiedzał M. L. w szpitalu i zgodził się wziąć ją do domu z uwagi na konieczność stałej opieki po konsultacji z lekarzem prowadzącym.

Od wyjścia ze szpitala 30 maja 2019 r. do śmierci, która nastąpiła (...) M. L. przebywała w domu wnioskodawcy i jego żony w Ż., pod ich stałą opieką. Była leżąca. Koszty transportu M. L. do domu wnioskodawcy zostały pokryte przez pomoc społeczną. Wnioskodawca zgłosił M. L. do podstawowej opieki zdrowotnej (...) ZOZ S.A. Do Marii Litwak przychodziła pielęgniarka, 7 czerwca 2019 r. odbyła się lekarska wizyta domowa. Żona wnioskodawcy jest pielęgniarką i wiedziała jak się nią opiekować.

M. L. otrzymywała rentę przekazem pocztowym bezpośrednio do jej miejsca zamieszkania w D.. Z uwagi na opisany wyżej pobyt w szpitalu w D. a następnie przebywanie w domu wnioskodawcy w Ż. M. L. nie odebrała świadczenia rentowego za maj i czerwiec 2019 r. W związku z powyższym wnioskodawca jako pełnomocnik M. L. złożył w jej imieniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6 czerwca 2019 r. wniosek o zmianę danych adresowych, wskazując jako miejsce zamieszkania M. L. adres zamieszkania wnioskodawcy. Wnioskodawca wraz z małżonką pokrywali wydatki M. L. w okresie gdy przebywała pod ich opieką w domu w Ż., tj. od 30 maja 2019 r. do śmierci M. L. (...) W tym okresie zakupili leki za kwotę ok. 100 zł, żywność za niewielkie kwoty, ponieważ M. L. nie mogła w tym okresie połykać. Jadła już tylko zupy przetarte. Wnioskodawca i jego małżonka zrobili również M. L. wyprawkę do szpitala, m.in. kupili jej piżamę.

Wnioskodawca zorganizował pogrzeb M. L. i pokrył koszty pogrzebu w kwocie 5.700 zł brutto, opłaty cmentarne w kwocie 1.462,80 zł brutto oraz koszt nagrobku w kwocie 7.800 zł brutto. Część należności za pogrzeb została pokryta z zasiłku pogrzebowego, który wnioskodawca otrzymał w kwocie 4.000 zł.

W dniu 18 lipca 2019 r. W. M. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniosek o wypłatę niezrealizowanych świadczeń należnych do dnia śmierci M. L.. Do wniosku załączył akt poświadczenia dziedziczenia

z 16 lipca 2019 r., Repertorium (...) numer (...), w którym poświadczono, że spadek po M. L. nabyli z dobrodziejstwem inwentarza na podstawie testamentu wnioskodawca i jego żona w udziale wynoszącym 1/2 części.

Decyzją z 25 lipca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy W. M. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia za miesiąc maj i czerwiec 2019 r.

Dowód: akta emerytalne ZUS M. L., w tym: wniosek o rentę rodzinną z 11.08.1989 r., decyzja z 19.08.1989 r., decyzja z 14.03.2011 r., wniosek z 06.06.2019 r., wniosek z 18.07.2019 r., akt poświadczenia dziedziczenia z 16.07.2019 r., decyzja z 25.07.2019 r.,

pełnomocnictwo z 04.06.2019 r. k. 5-5v., zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt czasowy k. 6., odpis skrócony aktu zgonu k. 7, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 23.04.2019 r. k. 8-8v., dokumentacja medyczna k. 9-15, wniosek o zmianę danych osoby zamieszkałej w Polsce k. 26-27, zaświadczenie z 23.10.2019 r. k. 28, faktury VAT k. 29-31,

- zeznania świadka G. M. – k. 32v.-33, e-protokół od 00:06:58 do 00:26:10;

- zeznania świadka M. B. – k. 33, e-protokół od 00:26:10 do 00:32:07;

- zeznania świadka K. O. – k. 33, e-protokół od 00: 32:07 do 00:38:52;

- wyjaśnienia wnioskodawcy – k. 33-33v., e-protokół od 00:38:52 do 00:49:35.

Sąd zważył, co następuje:

Problematyka niezrealizowanych świadczeń uregulowana została w art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalna), który stanowi w ust.1, iż w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W niniejszej sprawie wnioskodawca W. N. wniósł o wypłatę niezrealizowanych świadczeń należnych do dnia śmierci M. L., wskazując, że M. L. pozostawała na jego utrzymaniu w okresie pobytu w Szpitalu (...) w D. w okresie od 7 maja 2019 r. do 30 maja 2019 r. a następnie w okresie w którym przebywała w domu wnioskodawcy, który sprawował nad nią opiekę, od 30 maja 2019 r. do śmierci, która nastąpiła (...)

Przepisy ustawy emerytalnej nie precyzują pojęcia „pozostawanie na utrzymaniu innej osoby”. W orzecznictwie za osoby pozostające na utrzymaniu uważa się osoby, które bądź nie posiadają własnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, bądź też pobierają takie świadczenia w najniższej wysokości, a koszt zaspokajania ich usprawiedliwionych potrzeb jest znacznie większy. Podkreśla się także, iż wykładni tego pojęcia należy dokonywać z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności rozpoznawanej sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 czerwca 2013 r., III AUa 1278/12, LEX nr 1324660; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 kwietnia 2013 r., III AUa 1439/12, LEX nr 1314760). Jednakże generalnie świadczenie doraźnej pomocy, a nawet opieki nie wchodzi w zakres pojęcia "pozostawanie na utrzymaniu" (por. wyrok SA w Katowicach z 22.3.2011 r., III AUa 2026/10, OSA 2012, Nr 6, s. 48).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy, Sąd uznał na podstawie zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, że M. L. nie pozostawała na utrzymaniu W. M..

W pierwszej kolejności podnieść trzeba, że M. L. przez cały sporny okres przysługiwała renta rodzinna w kwocie ok. 1.000 zł. Przed pobytem M. L. w szpitalu w D. wnioskodawca i jego małżonka utrzymywali kontakt z M. L. od kilkunastu lat i świadczyli jej pomoc m.in. w zakresie koszenia ogrodu, rąbania drewna, sprzątnięcia domu, kupowali jej słodycze i ubrania, jednak nie przekazywali M. L. żadnych pieniędzy i niewątpliwie wujenka wnioskodawcy

utrzymywała się z przysługującej jej renty rodzinnej. Od 7 maja 2019 r. do śmierci w dniu (...) M. L. przebywała poza dotychczasowym miejscem zamieszkania i w związku z powyższym nie otrzymała fizycznie w maju i czerwcu 2019 r. świadczenia rentowego, jednak świadczenie to w tym okresie jej przysługiwało i pokryłoby wszystkie jej wydatki w tym okresie.

Wskazać trzeba, że z zeznań świadka G. M. oraz wyjaśnień wnioskodawcy nie wynika aby W. M. w spornym okresie poniósł wysokie wydatki związane z potrzebami M. L.. Przede wszystkim w okresie jej pobytu w szpitalu potrzeby związane z leczeniem i odżywianiem realizowała ta jednostka służby zdrowia. Później w niedługim okresie (niewiele ponad 2 tygodnie), podczas pobytu M. L. w domu wnioskodawcy przeznaczył on na zakup leków dla wujenki kwotę ok. 100 zł, niewielkie kwoty za żywność (bowiem M. L. nie była już w stanie połykać) oraz zakup piżamy. W piśmie z 4 listopada 2019 r. wnioskodawca wskazał ponadto na środki higieniczne i pampersy, nie podając jednak konkretnej wysokości poniesionych wydatków. W związku z powyższym uznać należy, że wydatki te nie były wysokie. Wskazać trzeba, że sporny okres, uwzględniając zarówno pobyt M. L. w szpitalu jak również w domu wnioskodawcy pod jego opieką trwał łącznie niespełna półtora miesiąca. Wniosek złożony przez W. M. jako pełnomocnika M. L. w dniu 6 czerwca 2019 r. miał na celu umożliwienie pokrycia kosztów utrzymania wnioskodawczyni z przysługującego jej świadczenia.

Sytuacja umożliwiająca realizację uprawnień z art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej to pozostawanie na utrzymaniu w rozumieniu wskazanym wyżej, zatem taki stan rzeczy, w którym dana osoba, bądź nie posiada żadnych własnych dochodów, bądź też uzyskuje je w tak niskiej wysokości, że nie jest w stanie zaspokajać swoich podstawowych choćby potrzeb egzystencjalnych, a nie sytuacja (taka jak występująca niniejszej sprawie), w której dana osoba jest uprawniona do świadczenia, którego wysokość wystarcza w konkretnej sytuacji życiowej na zaspokojenie jej potrzeb, ale występują przejściowe jedynie problemy z dostarczeniem środków pieniężnych (okresowy brak możliwości zrealizowania przekazu pocztowego ze względu na zmianę miejsca pobytu).

Nie może również wpłynąć na ocenę spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki określonej w art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej okoliczność, że zorganizował on pogrzeb M. L. i poniósł koszty pogrzebu, opłat cmentarnych oraz nagrobku, albowiem wydarzenia te miały miejsce już po śmierci uprawnionej do świadczenia. Ponadto koszty pogrzebu zostały częściowo pokryte z zasiłku pogrzebowego.

Pomimo zatem jednoznacznie pozytywnej oceny etycznej działań wnioskodawcy względem swojej wujenki w ostatnim etapie jej życia, odwołanie podlegało oddaleniu (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.).